

ЩАСТЛИВ ШЕ БЪДА ДА НИ ДОГОНЯТ ВСИЧКИ

шата железничарска дейност.

След Мартенското съвещание сложихме началото на едно хубаво начинание: като поддържаме технически и топлотехнически изправен локомотив, да не допуснем излизането на возените влакове извън график, да не вкарваме локомотива в депо за случайни ремонти.

За да достигнем това, трябваше да се потрудим малко. А когато, по примера на софийските локомотивни машинисти, аз преминах на локомотив 03.12, изоставаша с изпълнението на задачите, се захех преди всичко да прегледам техническото му състояние. Аз и моите помощници с часове сме обикаляли локомотива, затягали сме всяка гайка, изправяли сме всеки шпелент, преглеждали сме и смазвали всеки лагер.

Този бе единственият ни път, за да запазим първенството си. И доказахме това. Не допуснахме возен от нас пътнишки или бърз влак да излезе от график, да чакаме повече от определеното време по ремонт или вдигане на пара.

Радостен съм, че по моя пример сега в локомотивно депо — Г. Оряховица работят 246 машинисти и пом. машинисти на 44 локомотива. Този успех е радостен за всички ни. Но аз и моите другари ще бъдем далеч

по-радостни, ако всички локомотивни бригади тръгнат по този път и през 1962 г. ни догонят и изпреварят. Ние, разбира се, няма да стоим на едно място.

Сега пред нас стои задачата с наличната техника да изпълним по-висок план. Ще изпълним и поставените ни задачи от Националното съвещание по въпросите на промишлеността, строителството и транспорта.

Наред с това ще търсим нови пътища и нови форми на работа. Това е и наш партисен дълг.

Кирил Хр. КИРОВ
Ст. локомотивен машинист,
лауреат на Димитровска награда

ТОЯ СЕ ДИ ОТСКО РО.

Изаписани са само две страници.

Две страници! Та какво може да се разкаже в тях? Тук няма пищни фрази, красиви букви. Писано е така, както тия хора чувствуват — просто, непринудено. Затова още първите редове разкриват колко богат и съдържателен е животът на тая колектива.

Те са шест души. В ДМЗ „Червена звезда“ са кой от 20 години, кой от по-късно. Няколко години са заедно, а ни един път не са се спречкавали. Когато има някоя нужда — всички му се притичат на помощ.

„Днес, на 15 май, бригадата ходи да помогне на другаря Ангел Малчев при събирането на старата му къща.“

„22. VII. На производствено съвещание бригадирът предложи да се измачкат стигите на новата къща на Ангел.“

Това е записано в дневника. Няколко реда само. А какво богато съдържание крият те!

А когато отиват на гости в новия дом на своя другар — поднасят му подарък — голям глобус.

Дружба, калена в труда работническа дружба. С какво може да се измери тя! И няма Ангел, който забрави някога това, което направиха другарите му за него. В труден момент те му се притекоха на помощ. С такава любов и възлюбение сега той си спомня за тия най-хубави мигове от своя живот.

Завършил гимназия. Попанили го да работи в канцеларията на едно предприятие. Отказал. Влецала го техника. Станал стругар. И ето го сега при борверга. Погледът съсредоточен, ръката уверено държи ръчката за включване на самохода на врте-

Бригадният дневник

нот. Трудно е. Отговорността е голяма. Но никога ни за миг Ангел не съжалява. Тук той намери добри другари. А каква голяма тайна разкриват книгите!

Хубавата книга е добър съветник и на останалите членове на колектива. Бригадирът Иван Станевски разбира руски. И често в ръцете му попада съветска техническа литература. Колко интересни, нови неща научава той от нея! Споделя с другарите си прочетеното.

Един от най-запалените читатели на заводската библиотека е Димитър Сабелов. Годишните тест на плещите му. Над две десетилетия е в завода. Животът го е научил на много неща. Понякога той оставя машината и отива за миг при Дончо Тодоров. Не за разговор, а просто така да види как работи. И възвраща изпълва душата на възрастния работник. Той познава Дончо от малък. Учил го е да работи на струга. Сега вече неговият ученик има шести разряд. На него поверяват да изработва сложни детайли.

Гледам сега Завода, модерните машини, младежта и си спомням за миналото. Не ни даваха да се приближим до стругата. Виехме се кой да избере машината на майстора, та тогава да види нещото. Та за това викам на младите: „Работете, учете се, всичко е ваше“. И с

каквото мога им показвам.

И не само бай Димитър е такъв.

Ето какво пише в дневника: „22 октомври. Членовете на бригадата единодушно приеха предложението на началник-цеха Атанас Петков да обучават другарите нискоразрядници.“

Сега вече и бригадирът, и Ангел Малчев, Дончо Тодоров, Георги Бонев, Георги Стефанов предават своя опит на по-младите стругари.

В бригадата никой не живее сам за себе си. Работят дружно, помагат си. Затова и всички изпълняват средно нормата си 160 на сто. Брак не допускат.

Неразделни са те и когато са вън от завода. Ходят със семействата си колективни на кино, чувствуват рождението си дини. Понякога отиват и във Велико Търново — на гости на Георги Стефанов.

Бригадата има свой албум — голям, луксозен. Поставени са вече първите снимки.

Тая година дойде и най-хубавата награда — присъдено им бе званието „Бригада на комунистически труд“. Голямо име.

За тая Новата година несъмнено ще донесе по-големи успехи. Какво ли ще бъде записано в дневника на бригадата?

П. КАИШАНОВ

Да за първенство

РАДОСТ ще си спомним 1961 година. Тя беше година на големи успехи. През нея започна историческият XXII конгрес КПСС. Тогава се начерта първият път към комунизма, който бъдеще на цялото човечество.

Нашето звание, на което съм изведен, постигна рекордни данни. От ранните парникови краставици набрахме 3 400 кг при план 2 000 и взехме 11 000 лева поощрение. От средноранните домати, които отгледахме с голяма любов и старание, получихме по 8 940 кг декар, при план 3 500. Това е корден добив за нашето стопанство. От липера взехме 55 880 кг, а вместо 44 000 лева и др.

През годината нашето звание все на челно място, а сега се сдвигна на първо място в зеленчуковата градина. Моето най-голямо желание е през новата година запазим първенството.

Затова още отсега се стягам. През тези студени дни от нашето звание излизат на работа най-много кооператори. Ние засяхме 100 метра парникови репички на план 50 кв. метра и 450 кв. метра със салати, които се развият много добре.

Нашата организация е отлична. Ние със същите хора и при същите условия ще дадем повече и по-качествена продукция през 1962 година.

Ст. ХРИСТОВ
завеновод в ТКЗС Ресен

ПРЕЗ ГОДИНАТА НИЕ ПОЛОЖИХМЕ НЕ МАЛКО ТРУД И УСПЕХИТЕ НИ СА НАЛИЦЕ. ЗА ПОСТИГАНЕ НА ДОБРИТЕ РЕЗУЛТАТИ МНОГО ЦЕННА БЕШЕ ПОМОЩТА, КОЯТО НИ ОКАЗАХА РАЙОННОТО И ОБЕКТОВТО РЪКОВОДСТВО, ПАРТИЙНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ, ПРОФСОЮЗНИТЕ И КОМСОМОЛСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ. СЪЗДАНА БЕ СЪЛАСУВАНОСТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАБЕЛАЗАНИТЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ. ВИСОКАТА СЪЗНАТЕЛНОСТ У ВСИЧКИ ЧЛЕНОВЕ ОТ БРИГАДАТА НИ ОСИГУРИ И ВИСОКОТО ЗВАНИЕ „БРИГАДА ЗА КОМУНИСТИЧЕСКИ ТРУД“.

През годината всяко тримесечие бяхме „Бригада-първенец“ и много от работниците ни заслужено бяха удостоявани със званието „Ударник“ и „Най-добър в професията“. Голяма радост лично за мен бе удостояването ми от Президиума на Народното събрание с „Знаме на отличията“ — сребърен. Затова благодаря от сърце.

Като здрава и дисциплинирана комплексна бригада ние се утвърдихме на строга на Завода за струнобетонни изделия. Оттам се заредиха и другите успехи, които моите момчета постигнаха с всеки изминат ден. Най-високо изпълнение на нормите постигнахме през месец юни — 170 на сто, при изпълнението на строителните работи на склада за готова продукция при ДКК „Република“. Тук на помощ ни дойде механи-

зацията. Това беше само една транспортна лента, но с нея за един ден изработихме 100 кв. метра покривни замазки. Значително увеличихме производителността на труда и снижихме себестойността. При обещание да изпълняваме трудовите си норми за 7 часа, ние постигнахме изпълнението за 5 часа и 35 минути. Използувахме всяко съвещание, всяко събиране за разясняване пред работниците въпросите за икономия, за оползотворя-

ване на строителните материали, за поддръждане на площадката. В резултат на това вече имаме хубав навик.

Бригадата ми се състои почти изцяло от комсомолци. Младите са огън. Техният ентузиазъм какво не върши! Като най-добри се проявяват комсомолците Петър Кирчев, Диман Диманов, Иван Билев, Иван Любенов и др. По-старите и опитни майстори постоянно се грижат за подобряване квалификацията и увеличаване разрядите на младите. А в съревнованието „Преди своя опит и знания“ обучаваме 7 души.

От тая година за пръв път зарастихме и по примера на Ленинградските строители за предаване на обектите с гаранционен паспорт. Занапред 6 до 8 месеца

**Бирюков
ГЕНОВА**

Като развъдливо момиче ще пристигне Новата година — в пътищата снежни ще изтича, с радост край строежите ще мине, ще ни махне — да растат нагоре, да достигнат слънцето със скелни!...

Ще изтръгне тежката умора на ония, дето в миг са спрели!...

Ще притихне в блоковете житни, на зрънцата нежно ще прошушине

след завършване на сградите строителите от моята бригада ще

отстраняват за своя сметка евентуално появилите се дефекти.

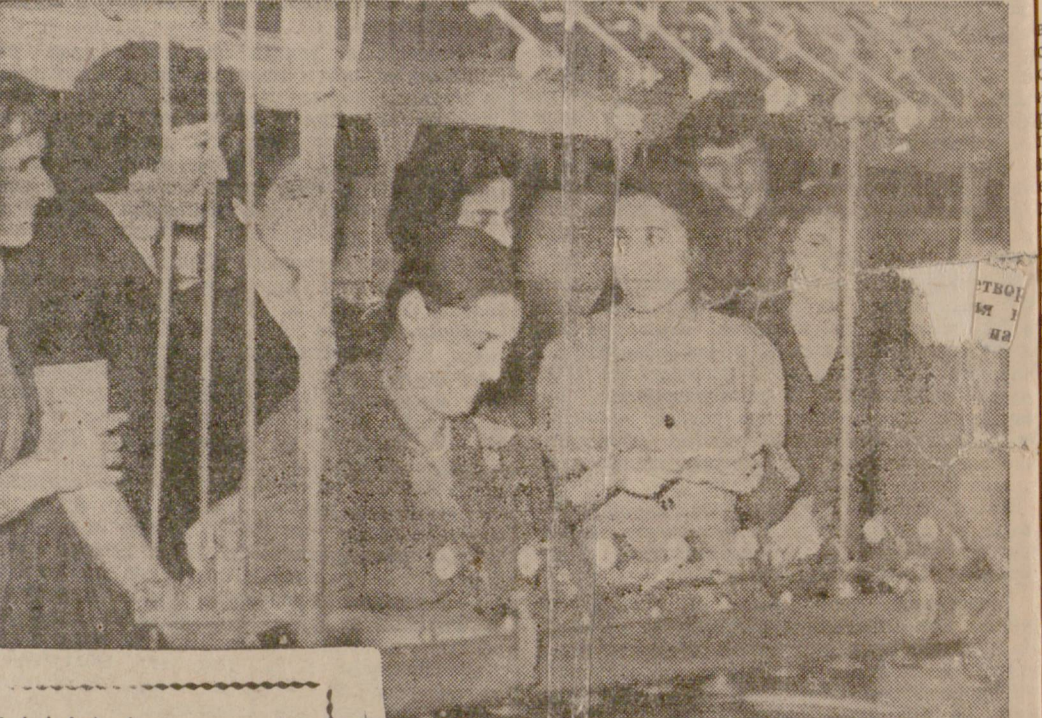
През 1962 година ние ще завършим и предадем с гаранционен паспорт груповия жилищен строеж „Гагарин“ и частната къща „Титов“. Ще обмислим и решим да осъществим хубавата инициатива на търновци за създаване клуб на бригадата. Ще продължим борбата си за повишаване на нашата производствена и възпитателна работа. Досега нямаше лошо извършени строителни работи и никакви отбикни от приемателните комисии. Това е традиция за нас, която ще продължим и през новата година.

Иван ГЕНОВ
бригадир на строителна бригада за комунистически труд — Свищов

НОВАТА ГОДИНА

да набъбнат в сън, на топло скрити, а на лято тежък клас да люшнат. Като птиче, ако свито зъзне някое сърце съсъвем самичко — тя в тъгата слънчев лъч ще плъзне — вярата да диша, да обича!...

Новата година вече иде! — В чистите си длани е понесла дар жудуван — като обич свиден — светъл мир за цялото човечество! —

ТЪМНА НОЩ

Гъста мъгла е обгърнала високия корпус на Топлоелектрическата централа при ДЗЗ — Г. Оряховица. Не се виждат и червените лампи на 75-метровия кумин. Тъмно като в рог. Част е един след полунощ. Всичко спя.

В яркосоветените зали на централата е топло и уютно. Топлината и късният час предразполагат към сън. Новият часовник от пулта на огня отмерва секундите с монотонното си тик-так, тик-так. Главата натеква, ресниците леко се притварят. Не над умората и леката драма като светкавица проблесва мисълта за отговорност към машините и съоръженията. Разгърсваш глава, разкриваш рамене и пак вторачаваш поглед в измервателните уреди. Всичко върви нормално. Монотонно потриват веригите на питателите за възгласа. Затихне като пред буря.

Острият телефонен звън сепна вниманието на машиниста и той грабна телефонната слушалка.

— Да, тук Илев. Кой се обаждат?

— Аз... тука... от възлеподаването, Стоян — се обади пресипнал глас.

— Какво бе, Стояне? Какво има? — наостри слух Илев.

— Другарю Илев, булдозера...

Илев веднага разбра — авария.

— Ами сега? — запита се той гласно. — Какво ще правим... друга машина е в ремонт, — но бързо съобрази:

— „Б О Р Б А“

Стр. 2, бр. 1 от 1. I. 1962 г.

ТОВА СЕ СЛУЧИ ПРЕЗ 1961 ГОДИНА

Една бурна нощ

— Трябва да прегледам на мазут. — Той нареди да се пусне въздушната и изора 84-31 — дома на заведващ централата.

— Другарят Проданов ли е? — Какво има бе, Илев. Авария с булдозера ли?...

Тревожната вест разбуди цялото семейство. Само след миг Проданов се облече и разбуди Бачев — началника на възлеподаването.

— Ти, Петко, тичай в завода, а аз ще проверя къде са булдозерите на МТС — Ресен, които вчера бяха на Арбанашкия банр. И двамата се спуснаха през града в различни посоки.

Докато Илев търсеше инженер Топузанов и главния директор Н. Йорданов за съдействие и съвет, всички в централата бяха на крак. Сега именно централата заприлича на разбунен кошер, който се бори с въмъкнали се коварен враг — аварията.

— На мазут! — тревожеха се огняриче.

Това значеше да се намали нормалният товар на котлите. Оттам и пропусковото на завар. Работниците тичаха с лопати на рамо към камарите за възгласа. Пристигнаха и хората от задругата. Започна упорита работа. Но с лъжица море гребе ли се! С лопати бункери пъхнат ли се! Именито това, невъзможното, направиха младите производственици от смяна „А“. Особено заразяваха с лъжица си пример начал-

никът на турбинния цех Георги Тейков. Плувнал в пот, въпреки студената и мъглива ноемврийска нощ, той не жалеше сили, хвърляше и поднасяше: „Давайте, другари, мъжички. Вижте Йордан Дюлгеров от вчера е при нас, а работи с жар, не се жалил!“

В най-големия разгар на битката пристигна Бачев.

— Къде е Стоян? — вместо поздрав, задъхано попита той.

— Тук съм, — подаде глава Стоян.

Легнал под булдозера, той държеше кофата, в която се бираха маслото. Тракторът беше на ДИП „Мизия“, дошъл на помощ, но му избяга гарнитура, стана негоден — и пак с лопатите.

— Пали мотора и да бързае за Държавното земеделско стопанство! И умната, пътят е много хлъзгав!

— Бъдете спокойни! Директорът на стопанството, почувствувал важноста на случая, със съжаление ни обясни, че машините им са в с. Присово, във филала им. Бачев и Стоян наведоха глави. Тук им беше надеждата. Омъчени ка чиха мотора и се върнаха обротно. Завариха Проданов, който динеше тежко и бършеше потното си чело.

— Бързайте горе „Под камъка“ има два булдозера — каза им той на пресекулки.

По пътя и двамата мъчеха, всеки зает със своите мисли. Когато стигнаха на площада

на града Бачев викна в ухото на Стоян: „Спри! Добре ще бъде да викнем и Марин Чолаков.“

Марин подаде сънена глава. Като разбра какво се е случило, младият буен мъж нахлу светкавично ануца и скочи през прозореца.

— Към Камъка! — обясни Бачев.

Карайте, ще ви стигна — махна с ръка Марин и изкара мотора си.

Пристигнаха на мястото. Двумата трактористи дремеха, загърнати в големи кожухи. Марин бързо запали близкостояния булдозер.

— Чакай, този няма да прилепне на нашия нож — каза Бачев.

Марин изгаси мотора и първаво скочи от кабината. Вторият наистина беше подхлъзнал.

Булдозерът боботи и гърми, вече с веригите си по павирите на улицата на града. Орловият поглед на черните Маринови очи пробива мъглата по-силно от фаровете на булдозера. Ръката му стиска лоста за управление, а кракът е натиснал педала на газта докрай. Марин мислено подканя мощния трактор, който тича с все сила през заспалия град.

— Давай, давай! — ушите му бучат.

Само една мисъл има той: другарите хвърлят на ръка възгласа цели 4 часа, а и бункерите може би вече са празни. Кракът му натиска още по-

силно педала.

Една по една се изнизват къщите на града. Ето, тук е машино-тракторната станция, сега идва жп рампа. „Внимателно, Марине, да не направим беля!“ — говори със себе си младият мъж. Тук отляво свети бонбонетата фабрика. А ето и главната порта на завода. Скоро булдозерът загърмя по новия паваж на централата.

Ето я и естакадата за възгласа! Само с едно дръпване на лоста машината спря точно пред ножа на нашия булдозер.

Като охранен жребец булдозерът надигна огромния стоманен нож, потресе снага и с всичка сила се понесе към камарата с възгласа. С настъргване зъби той заби ножа и подкара пред себе си цял мамион възгласа към сипката.

Усмивка озари лицата на всички. В погледите им се четеше благодарност. Да, това е техният Марин...

Работата скоро придоби нормален вид. Всички си отбързаха. Проданов изтри потното си чело, приближи се към насядалите за почивка работниците, спря пред чернокосия мъж в анцуг, протегна ръка и каза:

— Благодаря ти от името на колектива — и му стисна ръката.

Марин заби черните си очи в камарата възгласа, като че ли искаше да се скрие от възторжените погледи на другарите си. Проданов се обърна към всички:

— И на вас благодаря, другари... Това, което се случи, беше истинско изпитание за нашия колектив... Това беше една бурна нощ.

Янко Гор. ВЪЛЧЕВ

ОБЕД Е. СТРОИТЕЛИ РЕДИЦИ НА РАБОТНИЦИТЕ СЕ

разсипаха и сякаш станаха повече, като се разсипаха. Още един ден е преполовен. Десетки гранчета са отишли в сгъвачното одеяло, стотици крачки са крачили. Край машините в секцията останаха само свилооточките от Вескината бригада. Любопитните погледи на другите стрелнаха, като че искаха да кажат: „Комсомолците пак нещо са намислили!“

Не! Тоя път бригадата на Веска Колева от фабрика „Васил Коларов“ — В. Търново има беседа. Или по-право ще сподели мисли за извършания през годината път.

— Е, доворете как бяхе! Как мина! — подканя бригадирката.

Мълчание. Мъчат Милена Ганчева, Венета Младенова, Темуна Георгиева, Петранки Велева... всички. Не са свикнали да говорят за себе си, но ето, че трябва.

— Хайде, де! — отново подкана.

Венета Бързова се оглежда в страни и започва:

— Няма кой, доволни сме от себе си. Месеци чред вече даваме само първоначална продукция. А какво беше преди година-две? И петдесет на сто не можеше да се даде. Месеци юли бригадата ще чакаме като преломни месец.

От товава слухане надолу няма. Създадохме си и добър колектив. Най-важното — всяка от нас мисли за преуспяването, търси нови неща, споделя видено, чуто и предлага какво още да се направи. Така се роди много неща, които отук отидоха до всички бригади. Така беше и със сакшиите с цветя, със знаменцата за най-добър и най-лош рандеман...

— Ами за униформата? — подхвърля русокоса девойка и се затуля за другарката си.

— Да, и за престилките — единствена е нашата бригада.

която със свои средства си уиш еднообразни престилки. Вече и от другите понякога почва да се вижда като с нашите.

Малко е обедното време. Един час само, а през него и трябва да се нахранят работниците. Затова не всичко може да се сподели. Бързова не успя да каже много неща.

— Добри наши помощници са и петминутните съвещания, на които си казваме всичко.

— Ложото гледаме да го пропдем, а хубавото да се подем от всички ни.

— Помогна ни и ръководството, че се събрахме само комсомолци. Създадохме си истински другарски отношения.

— Какво уважение само и взаимна помощ си имаме!

— Че и подаръци за рождени дни, колективни посещения на кино, театри, гостуване на бригади от други предприятия, колективни четения.

— На проведената преди месец конференция на първенците ние бяхме първенците.

Реплики! Безброй реплики. И всяка тежи като камък. „Направихме, нъведоме, постигнахме...“ Не е ли това стремежът на младостта, който не знае граници?

— Следващата си заплата ще получим без касиер, ще си плащаме и чл. внос — подхвърля Венета Младенова.

— Мара, проферура да гласи касицата! — обаждат се едновременно няколко гласове.

Разговорът с бригадата привърши. Не е споделяне всичко. И не би могло да се сподели из какъвто половин час онова, която цяла година е тревожило и възмущавало същата.

Новата година настъпва! Нови трепети ще донесе тя на всеки от нашата социалистическа родина. Нови трепети и по-високи успехи ще донесе тя и на комсомолците от Вескината бригада. Непременно!

Съобщение за читателите

С настоящия брой в „Борба“ започва своята 18-годишнина. Той излиза с дата 1 януари 1962 г. Брой 2 на вестника очаквайте в четвъртък, 4 януари 1962 година.

Честита Нова година на всички наши сътрудници и читатели! Редакцията

НАРАСТВА СИЛАТА НА ЛЕВА

Обмяната на старите пари с нови — емисия 1962 година — продължи до 31 март. С това се дава възможност на всички граждани да използват наличните си стари пари през целия период, докато трае обмяната, за покупки на стоки, за вноски по влогове в Държавна спестовна каса и Българска инвестиционна банка, за изплащане на данъци и каквито и да е било други задължения при спазване строго на установеното съотношение за изменение мащаба на цените 10 към 1. В съотношението всички пари на едро и дребно, изкупните цени, цените и тарифите на комуналните, транспортните, телеграфо-пощенските, телефонните и други услуги, цените на билетите за театър, кино, спортни игри, трудовите възнаграждения и пр.

През времето, докато трае обмяната със стари и нови пари, всеки гражданин на нашата страна може да си купи абсолютно същото количество стоки, каквото е купувал по-рано. Това потвърждава, че интересите на населението не са били накърнени с нищо.

С обмяната на парите ще се постигне не само удвояване на паричната единица, но и по-нататъшно усъвършенстване на финансово-паричната система. Повишава се и златното покритие на лева.

В резултат на здравата икономическа политика, която провежда нашата страна, от 1952 до 1960 г. покупателната сила на лева нараства с около 42 на сто, докато за периода от 1953 година насам покупателната сила на долара е намаляла с 10 на сто, на английската лира с 19 на сто, на франкската лира с 26 на сто, на турската лира с 28 на сто и т. н. Сегащата парична обмяна ще увеличи още повече покупателната сила на нашия лев.

С удвояване на паричната единица ще се намали паричното обръщение, което ще доведе до опростяване на работата по отчетността и разплащанията. Значително ще се увеличи възможностите за автоматизация при продажбата на редица стоки — газирани и безалкохолни напитки, цигари, олио, захар, ориз и други.

Вземат се енергични мерки ремонтът да бъде завършен навреме, за да може при първото затопляне да започне производствената дейност.

П. Балканджиев, дописник

В общинската кооперация „Освобождение“ — Г. Оряховица работи бригадата с ръководител Тодор Байдаков, воюваща за златното „Бригадо за комунистически труд“, която дава само качествена продукция и изпълнява нормите си 174 на сто.

Иван Воденичаров

които могат да се пакетират и още по-широко да се внедрят механизация при брое на парите. Това ще доведе до синхронизиране на обръщението в търговията, за повишаване производителността на работниците, засти с брое на пари в банките, търговските и други предприятия.

За да се даде възможност на гражданите да обменят на личните си стари пари с нови, без губене на време банката организира в окръга 156 обменни пункта. В гр. В. Търново работят обменни пунктове БНБ, ДЗИ, ДИП „В. Мавриков“, ДИП „Трифон Сарафиев“, ОТП, ВВВУ „Васил Левски“. Окръжната станция на съобщенията. В гр. Г. Оряховица — при БНБ, ДСК, БИВ пощенската станция. Държавния завод за захар и гара Г. Оряховица. В гр. Свищов — при БНБ, БИВ и пощенската станция; при клоновите на БНБ в Павликени, Полски Тръмбеш, Елена, Сухиндол, Стражица, при народната станция в гр. Лясковец. Обменни пунктове работят и в много села.

Наред с това Българската народна банка организира подвидни обменни пунктове, които ще посетят редица села и на място ще обменят наличните стари пари с нови. Обменните пунктове ще работят от 8 до 13 часа. С това се дава възможност на гражданите да обменят старите си пари с нови в най-близките обменни пунктове, и в най-удобното за тях време. Освен това всеки може да обмени парите си, където пожелае, без всякакви формалности, без представяне на документ за самоличност или каквото и да било друг документ.

Симеон МИНЕВ

СТРЕМЕЖ НА КОЛЕКТИВА КЪМ ПО-ГОЛЕМИ УСПЕХИ

Държавното земеделско стопанство в Лясковец има добре развито мляко говедовъдство. Кравите са от породата на софийско кафяво говедо и неговите кръстоски. Всяка година млеконадоят от фуражна кравка расте. През 1958 година е надоедено средно по 3463 литра, през 1959 — 4030 литра, а до 27 декември на 1961 година е получено по 4201 литра мляко от кравка. Бригадата за комунистически труд при кравефермата надое 721 291 литра мляко при план 694 600 и обещание 709 600 литра. Най-добри успехи има комсомолецът Борис Костадинов, който надое от 12 кравки средно по 5000 литра мляко.

Къде се крие причината за високия надой. Правилното хранене е от съществено значение за високите успехи в тази насока. Дажбата на животните е такава, че през цялата година на животните се осигуряват всички необходими хранителни вещества, витамини и соли.

За да стане храната по-вкусна и да може по-добре да се разтвори и размеси карбамидът в храната, меласата се разрежда с вода в съотношение 1:4. Част от този разтвор

НАШИЯТ РЕПОРТАЖ

ПРЕЗ ПРОЛЕТА този край е особено привлекателен и слънчев. Полето е погълнато в зеленина. Напоителни канали, тръбащи синевата на небето, като малки сини пътеки опасват кооперативните блокове и се губят далеч зад хоризонта. Но сега е съвсем лудо. Дебел сняг е покрил полята, отрупа е дърветата с бляйни кърсове, смелчал е месата на птиците. Гушнали се под бели капачета, къщите на Карансен изглеждат малки и сякаш уплашени, че могат да изчезнат съвсем под снежната пелерина на зимата.

Дали да се наравда на великолепието на природата и излезъл сам в притихналото поле в такава мразовита утрин този млад и енергичен човек? Не! Той дори не забелязва нежност-сребристия блясък на снега, не вижда как малките кристалчета затрептят в лудия багри от изгрева на слънцето. Другаде е насочено вниманието му. Стиснал в ръцете

Командир на плодородието

си лопата, той бързо отхвърля снега встрани, а от студа лопатата звъти. Още малко и ще се открият нежните пшеничени растения. Още малко!

Емил се навежда, отскубна няколко стъръка и ги разгледа така, като че ли за пръв път ги вижда. „Живи са“ — иска да извика той, но не бърза с радостта си. Отразва един чимче и се отправя към семото.

В стаята на главния агроном Емил Калчев е шумно. Събрали са се бригадите от всички села на стопанството. Вече трети ден работят над плановите задачи. Трябва добре да се обмислят мероприятията, точно да се пресметнат разходите. И това може да стане само с помощта на главния агроном.

А агрономът е в отлично настроение. И затова има няколко причини. Допада му на Емил тази зима.

Отначало, като се застудил, сърцето му се присви. Страхуваше се да не измръзнат пшениците от италианските сортове. Че не са малко декарни!

Върху площ от 7700 дка ги е разположил и то най-хубавата плодородна част от земята на стопанството. Но сега е спокоен. Сам се уверил сутринта. Земята е „топла“.

Не може да скрие радостта си агрономът като гледа усърдието на бригадите добре да направят плановите. Стрелена им нищо да не пропуснат, „да стъпят, както обичат да казват, на реална основа“. Обича той тези обветрени от слънце и студа мъже, които в най-трудните моменти подкрепят неговите предложения, горят с неговия ентузиазъм, показват силата на земята.

Най-много точки има бригадата на Любен Петров от Слеме. Но много близо до неговите резултати имат бригадите на Симеон Минев от Батак и на Кирил Мъстев от Карансен. „Хубаво е, че всяко село си има първенци“ — си казва с облекчение агрономът.

Над бригадата на Симеон Минев той бе поел лично шефство. Не е имало въпрос, кой кооператорите да са разрешили без негово знание, без помощта му. Пък и бригадирът им е един такъв. Гори в работата си. Дойде ли му нещо на ум, посред нощ вина агроном да пита дали е правилно да го приложи.

Любен Петров пък е пестелив стопанин. Не дилее как да е трудните. Затова и себестоимостта на продукцията от основните култури е най-ниска в неговата бригада.

А има ли някъде по-добро от звеното на Петко Кадънков? Едва ли! Вече четвърта година той преизпълнява плановите си и за добивите и за доходите.

Петко ИВАНОВ
инженер при МТС с. Камен

Често се среща с хората, които ръководят животновъдния бригадир Георги Христов при ТКЗС в с. Морави. Разговорът му с доайката Тинка Тодорова е много полезен.

Все напред и напред

С амбиция и ентузиазъм работиха през цялата година животновъдите от ТКЗС в с. Дюлунчица. Благодарение на това те надоеха 660 662 литра мляко вместо, предвидените по плана 623 000. Особено добри постижения има доайчик Михаил Иванов от кравефермата в с. Горско Ново село, който надое над плана 8 681 литра, следван от доайка Тодор Маринов с 6 857 литра надпланов надой.

През новата година доайчике обещават да получат 1 000 000 литра мляко.

Ст. Георгиев, дописник

А какъв мъчалив беше Петко в началото. Емил си спомня как срамежливо навеждаше глава на сбирките в кравката. Но умните му очи подсказваха, че той може повече от другите и Емил го взе под своя закрила, окуражи го. Сетна Петко отговори на въпросите с вецината на специалист. Такъв го искаше агрономът. Неговото звено се бори за званието „Звено за комунистически труд“. Шестте комунисти са ядрото, те въвеждат в благородно съревнование другите, техният пример заразява останалите, води ги напред.

Ами овоцарската бригада на Стефан Стойков? 300 000 лева даде тя над плана. От 20 декара ягоди получи по 1 457 кг плодове. Невиждан добив!

„Да се оценявае работата на тези хора с бележки бих им писал шест плюс“, — мисли си агрономът и сякаш отново изпитва радостта от онова време, когато сам получаваше отлични оцел и в агрономическия факултет.

В Карансен той е вече пет години. Познава всяко кътче на просторните блокове. Обича ги и през пролетта и зимата, през лятото и есента, изпитал е силата на почвата, знае къде какво може да засее и какво ще се роди. Миналата пролет отгледа от 250 декара по 282 килограма слънчоглед и от 800 дка царевича по 530 килограма. Затова хората му вярват и възраст с него. За тях той е не само агроном-съветник. Строг и внимателен, весел и сърдечен, той умее да увеличи кооператорите, да ги води като истински командир за високо плодородие.

П. ДИМИТРОВА

Често се среща с хората, които ръководят животновъдния бригадир Георги Христов при ТКЗС в с. Морави. Разговорът му с доайката Тинка Тодорова е много полезен.

Дизелова ал. централа гара Г. Оряховица

ТЪРСИ

МАШИНИСТ

временно.

Залпашане по шата.

От ръководството

Ст. Георгиев, дописник

Битовото обслужване на населението — основна и постоянна задача

В духа на 184 постановление на ЦК на БКП и Министерския съвет промкомбинатите набелязват и осъществяват редица организационно-технически мероприятия. В резултат на това само за една година се получи чувствително подобрение по битовото обслужване на населението.

В момента към промкомбинатите функционират над 90 цеха, отдели и бригади, в които са оохванати следните повикни услуги: коларски и подковачки, топломонтаж, фина механика, технически услуги, текстилно бояджийство, дражарки, звукоизпитателски, общарски, плетачко-шивачки услуги, изработване на жакардовы шалове и др.

Независимо от постигнатите успехи, направеното все още е крайно недостатъчно и далеч не е в състояние да отговори на неперестанно растящите потребности и изисквания на населението.

Въпреки че редица цехове и отдели разширяха обсега на своята дейност (шивачките отдели на промкомбинатите във В. Търново, Г. Оряховица и Свищов, жакардовите цехове на промкомбинатите в Елена и Павликени и пр.), все още изпълнението на поръчките е бавно по няколко седмици и месеци.

Помощиците на цеховете за услуги в по-голямата си част са стари, тесни и неудобни за работа. Такова е положението

с почти всички цехове на Промкомбинатите в Павликени. А кожухарският отдел на Промкомбината във В. Търново, който през лятото се посещава и от чужденци, се намира в помещението, което се ползва едновременно за приемателен пункт, производствено помещение и склад. В радиоремонтните работилници на промкомбинатите във Търново и Г. Оряховица е толкова тесно, че трудно биха могли едновременно да влизат двама души. Помещенията са затрупани с радиоапарати, работната площ е малка. Това несъмнено оказва отрицателно влияние върху качеството и срока за извършване на дадения вид услуга.

Градските народни съвети не осигуряват достатъчно работни помещения, въпреки че по-становлението ги задължава да оказват активна помощ на предприятията в това отношение. Не по-малка вина имат обаче и ръководителите на промкомбинатите, които чакат единствено градските народни съвети да им осигурят помещения, без да проявяват инициатива за включване в новостройките се блокове за използване на партерните етажи. Липсата на подходящи помещения пречи за разширяване мрежата от работници и за увеличаване броя на ангажираните в тях работници. Малко е направено и за правилното и равномерно разпре

деление на работилниците по територията на градовете. Така, например, във В. Търново около новия пазар, градския стадион и Севлиевското шосе почти няма цехове за услуги. Така е и в квартала около читалище „Надежда“.

Не са редни случаите, когато цеховете както на ТИК така и на промкомбинатите, от един и същ бранш да се намират в централната част на града, докато в същото време на населението в покрайнините останат незадоволени.

Въпросът за правилното и равномерно разпределение на цеховите услуги на територията на населените места ще трябва в най-скоро време да получи своето най-рационално разрешение.

През 1962 година е нужно да се положат максимални усилия за подобряване техническата съоръженост на цеховете за услуги. Необходими са редица уреди, инструменти и съоръжения, с помощта на които ще се повиши значително производителността на труда и качеството на услугите, обаче ръководителите на промкомбинатите в стремежа си да развият и разширяват единствено рентабилните цехове за готова продукция, изглеждат да решават практически тази важна задача по линия на малката механизация или пък с помощта на радиоизмерителните предложения.

Както се подчерта и по-горе, промкомбинатите разширяват своята дейност изключително в цеховете и отделите за шивачко, плетачко, и жакардово шиле. Не се ползва достатъчно грижи обаче за разширяване дейността на дърводелните, тенекеджийските, металообработвателните и други услуги. Почти нищо не е направено за обслужване на населението по домовете. За да се подмени счупено стъкло или направи повредена брава, детайл на мебел и пр., човек е принуден да нарами на гръб повреденият предмет и да го занесе чак в цеха за услуги.

Промкомбинатите умислено се въздържат да извършват такива услуги и ги наричат „дребни“. Този род услуги обаче съвсем не са дребни. Напротив, те са много осезаеми и важни, тъй като спестяват най-ценното нещо за съвременния човек — времето. Да се изхожда тесногрудно, само от интересите на отделното предприятие, да се развиват само рентабилните цехове и отдели, които биха гарантирали „по-спокойно“ изпълнение на плановите показатели, да се пренебрегват ежедневиите изисквания и нужди на населението е несъвместимо с изискванията на социалистическото общество.

Материалното благосъстояние на нашия трудов народ нараства ежегодно. В резултат на това потребностите се

менят, изникват нови нужди. Животът налага разкриването на цехове и отдели за нови дейности, които да задоволят изискванията на населението.

Телевизионна навлиза вече широко в българския бит, а все още няма оборудвани цехове с компетентни специалисти, които да извършват ремонт, или пък да поставят телевизионни антени по домовете.

Това късогледство и проявена инертност на някои ръководители в обществените предприятия дава възможност на редица частни лица да разширяват сферата на своята дейност.

Качеството на услугите все още не е на необходимата висота и изостава от нарастващите изисквания и повишен вкус на населението. Една от главните причини за това е недостатъчната квалификация на кадрите. Въобщо въпросът за повишаване квалификацията на работниците в цеховете за услуги през 1962 година следва да бъде основна задача в работата на ръководителите на промкомбинатите. Успоредно с това е нужно сериозно да се помисли за създаване на приемственост в цеховете за услуги, където работят изключително по-възрастни работници. В такива цехове трябва да се привлекат млади хора, които да обикнат своята професия и да я овладяват.

на персонала. През 1961 година не бяха осъществени достатъчно конкретни мероприятия. Някои недобросъвестни ръководители в цеховете за услуги, в стремежа да изпълнят и преизпълняват плана за услугите, стойността на които се определя по ценоразпис, допускат дори надписване на операции, които в действителност не са извършени.

Има не малко случаи, когато самите предприятия изготвят kalkulации за даден вид услуги и ги представят за одобрение в отдел „Труд и цени“ при Окръжния народен съвет, без каквото и да е било задълбочен анализ на отделните елементи.

Така, например, въпреки че отдел „Труд и цени“ е одобрил цена за производството на кушетка салона и фототели. Промкомбинатът в Г. Оряховица е надзвел от своя клиент в повече 1 020,87 лева. В Промкомбината Търново за наплата на вграден гардероб в дома на К. Ш. са взели за услугата сума 1 010,31 лева, а след жалбата на клиента от дел „Труд и цени“ е утвърдил цена 632 лева. В авторемонтния цех на Промкомбинат — Павликени цените се определят на базата, без каквото и да е било наблюдение, поради което в повечето случаи са нерелевантни и фиктивни.

Срещу подобни несоциалистически прояви през 1962 година трябва да се води безпощадна борба. Това налага ръководствата по-отблизо да следят работата на цеховете за услуги, като провеждат по-често задълбочен и компетентен контрол над тяхната дейност.

Ще трябва да се подобри съ

ществувашата отчетност и документация. Освен това в цеховете за услуги, които работят по ценоразпис, ще трябва на видно място в цеха да бъде поставен препис от последния.

Голяма роля за подобряване състоянието по битовото обслужване на населението има да играе общественият контрол. За съжаление по-голяма част от клиентите, които са недоволни от извършените услуги, предпочитат да се примиряват със съществуващото положение и не сигнализируют в Окръжния народен съвет, Управлението по промишлеността или ръководствата на промкомбинатите за констатираните от тях нередности. Това е крайно неправилно. Самите клиенти трябва да станат активни помощници на ръководствата на предприятията в борбата им за правилното прилагане на 184-то постановление, като винаги сигнализират пред тях за всяка допусната слабост в работата на цеховете за услуги.

Ръководителите нито за момент не бива да забравят, че постановлението за подобряване услугите на населението е документ не само с икономически, но и с политически характер. Задачите, които то поставя за разрешение пред промкомбинатите и кооперациите, не са кампанийни, а постоянно действащи задачи.

М. ДОБРЕВСКИ.

ст. икономист при Управлението по промишлеността — В. Търново

в-к „БОРБА“

Стр. 3 бр. 2 от 4. I. 1962 г

ДИМИТЪР И КОНСТАНТИН МИЛАДИНОВИ

„При днешните обстоятелства на нашия чарод не само свещениците, но и ние, миряните, трябва да бъдем свещеници, не само като ширим по възможност просветата и приготвяме народа за свобода, но и като жертвуваме, ако е нужно, кръвта и живота си за своя народ“.

К. МИЛАДИНОВ, 1861 г.

Сега, един век по-късно, когато се чествува стогодишнината на бележития фолклорен сборник, съставен от Димитър и Константин Миладинови, тази случайна бележка на младия Миладинов е може би най-вярната ръководна нишка за съвременния изследвач на тяхното дело и същевременно синтез на идеалите, които превръщат синовете на неизвестния грънчар от Струга в страстни борци за национално и политическо пробуждане.

Получили образование в учебните заведения в Охрид, Янина, Атина и Москва, братя Миладинови доброволно се отказват от бляскаво научно поприще, за да прегърнат нерадостната участ на славянски просветители и общественици. И като се има предвид, че животът на Димитър и Константин Миладинови съвпада с онзи период от историята ни, когато гръдната образованост, грънчарски език и грънчарски възгледи господствуват в училищата и черквите, а мнозина славяни отбелязват „грънчарски думите на своя роден език, можем да си представим каква огромна роля изиграва дейността на двамата братя.

Особено плодотворни в това отношение са усилията на Д. Миладинов. Навсякъде, където той учителствувал, в съзвонието на съвременниците му остава неизличимият спомен за един изключителен родолюбец, високо образован учител, съзрял да превърне своето просветно дело в своеобразна културна революция, в непрекъсната борба за български език и българско национално съзнание. Блестящите му педагогически способности привличат в училищата на Охрид, Струга и Битоля множество ученици. Богатите научни познания му позволяват да разшири учебните програми, да събуди интелектуалните наклонности на голяма част от населението, да възбуди любов към народната песен. Още по-напрегната и драматична става дейността на Д. Миладинов след Кримската война. Завърнал се от Австро-Унгария и Сърбия, той учителствувал в Прилеп, Кукуш, Струга и успява да въведе в поманите училища български език и българска история. По същото време Миладинов участва в непрекъснати спорове с привържениците на елинската образованост; стреми се да замени грънчарския богослужение с богослужение на славянски език.

Ярък типичен на този пламенен патриотизъм ност в фолклорните занимания на Д. Миладинов. За двамата братя интересът към народното творчество няма характер на специални габарити издирвания. Изпитали обаянието му, запознати с романтичната концепция за възродителната роля на националния дух, претворен в песни и приказки, братя Миладинови превръщат своята любов към фолклора в един постоянен стремеж за проучване на най-хубавите образци, създадени от поетичната фантазия на българите. В това отношение Д. Миладинов надминава дори мнозина съвременни фолклористи, записващи десетки и стотици песни, приказки, исторически легенди, описания на местности, материали, които след 1866 година изпраща на своя млад брат Константин — по това време студент по славянска философия в Московския университет.

И ето към песните, които К. Миладинов сам, по време на своето учителствуване в Македония, е събирал, се прибавят и записаните от негови брат творби, както и някои материали, получени от Р. Жинзифов, В. Чолаков и С. Филаретов. В Москва, в центъра на славянската образованост и на славянската култура, младият Миладинов извършва цялата научна работа около подготовката и издаването на песните. Песенното богатство, което К. Миладинов публикува, е огромно и характеризира творческия гений на целия български народ и стилните особености на неговата поезия.

За разлика от мнозина свои

„времници, братя Миладинови проявяват рядък поетичен усет, успяват да съберат действително великолепни образци от българския фолклор, да разкрият красотата и богатството му. В това отношение решителна роля изиграва участието на младия Миладинов, запознат с изискванията на съвременната фолклористика — самият той поет по дух и автор на редица интересни лирични творби.

Не успява да намери издател във великата славянска страна — Русия. Миладинов се обръща към известния деец на хърватското национално възрождение Протасийер във Виена и с негово съдействие отпечатва сборника под заглавие „Български народни песни, събрани од Братя Миладинови, Димитрия и Константина“ и издадени од Константин“.

Сборникът излиза през юни 1861 година. Един месец по-късно К. Миладинов потегля за родината си. По пътя обаче той научава за трагичната участ на своя по-възрастен брат, наклеветен като „дарски душманин“ и хвърлен в тъмницата на Цариград. Само след няколко дена самият той бива ненадейно арестуван из улиците на квартал Галата в Цариград. Веста за арестуване на двамата братя се разпространява извънредно бързо. За тях се застъпват водачите на черковната борба, руското посолство прави постъпки за освобождаването им; Протасийер пише изложение до австрийския министър на външните работи. Всички усилия обаче се оказват безрезультатни пред жестока клевета на Цариградската патриаршия, която обвинява Константин и Димитър като руски агенти.

Почти нищо не се знае за последните дни на Миладинови. Покопени от тиф, те умират в началото на 1862 година. Гробът им е неизвестен и до днес.

Двамата братя Миладинови оставиха за поколенията един бележит сборник, който разкри пред цялата европейска обществена естетическа достойнства на славянската народна поезия и поетичния гений на един героичен народ.

Светла ГЮРОВА

ПРЕДИ ПОВЕЧЕ от трист години на сцената на читалището в с. Стражица се играе пиесата „Забравен грях“. Поставили я учителите и местната интелегенция, както се е писало в тогавашните вестници. Малка дописка, поместена в русенски вестник, съобщава за пиесата, за играта на артистите, за постиженията на двамата начални учители Ябанджиеви. И накрая един единствен ред: „Особна похвала заслужава Любен — Рачко Ябанджиев, 10 годишен, със своята естетическа игра“. Дописката носи датата 9 януари 1931 година.

Знаел ли е безименният дописник, че с този единствен ред, че с този първ отзвук ще открие началната точка на развитието на един актьор? Едва ли! Разбирал ли е десетгодишният изпълнител на Любен, че ще дойде ден, в който той от първата сцена в стражата, от сцената на Народния театър ще произнесе словата на великия Ленин, ще ходи с неговата стъпка, ще гледа с неговите очи, ще възкреси безсмъртия му дух? Не, разбира се! Но в детското сърце се разгоряла, за да не угасне никога, вече една голяма любов — любовта към театралното изкуство.

Сега Рачко Ябанджиев е на 40 години. Дните на щастливото детство отдавна са преминали. От първото излизане на сцената го делат трист години. И все пак той със същото упорство учи волеите си, със същата грижа чака вилгането на завесата, със същото безпокойство търси отзивите за играта си. Затворен в жилището си на бул.

„Христо Смирненски“, той преследва над дълги часове над нова пиеса, над нова роля, над нов текст. Понякога оставя настрана книгата, вдига глава и се услушва. До слуха му достига споконният отмерен глас на дъщеря му, десетгодишната Лилиана. Тя обича да учи на глас урочите си, особено по история. Чете за падането на България под турска власт, за Иван Шишман, за Търново, за Царевец и патриарх Евтимий.

Търново! Бащата слуша и през съзнанието му минават безгрижните светли дни на неговата младост в старото Търново. Той вижда малката си сестричка на улица „Дервентска“ със масичката и парелите учебници по нея, поздравява, под който шуми Янтра, старите криволичещи улици на стария град, Царевец, Балдуиновата кула. Ученическите Часовете по литература, учителят Радислав Дичев, който разкри пред разтворените светли очи на младежа от Стражица нови светове, които го научи да обича Вазов, Славейков.

Товава какво? По кой път? Любопитно минава, а родителите още не могат да решат. Те се затварят сами и дълго шушукат, спорят понякога повишават тон.

А той, единственият син, не смее да заяви с висок глас пред баща си, че нищо друго освен театъра, не го интересува, че на съни дори вижда сцената.

Товава какво? Може ли архитектура? Над учителската стая в Търновската гимназия е окачено табло по дескриптивна геометрия, талантливо изработено с туш от ученика Рачко Ябанджиев. Но в 1939 година синът на един селски учител трудно може да се добере до такава специалност. Какво от това, че дадо му по майка е опълченец Типографов, известен в цяло Търново, печатал заедно със Славейков Хатихумаюма в Цариград? Турското робство отдавна е станало история, а в 1939 година е важно не революционното минало, а парите.

И той записва филологията просто така, да не губи годината. Вещното... не е ли все едно какво ще бъде? На другата година на филологията се заменя с финансии. А още след една година към Народния театър се открива вечерна театрална школа. Младият финансист е един от първите записали се в нея.

Започва времето на двойно съществуване. Денем Рачко ходи редовно на лекции — всяка сесия взема изпитите си. А вечер! Вечер е в школата, превръщат целия в слух и зрение.

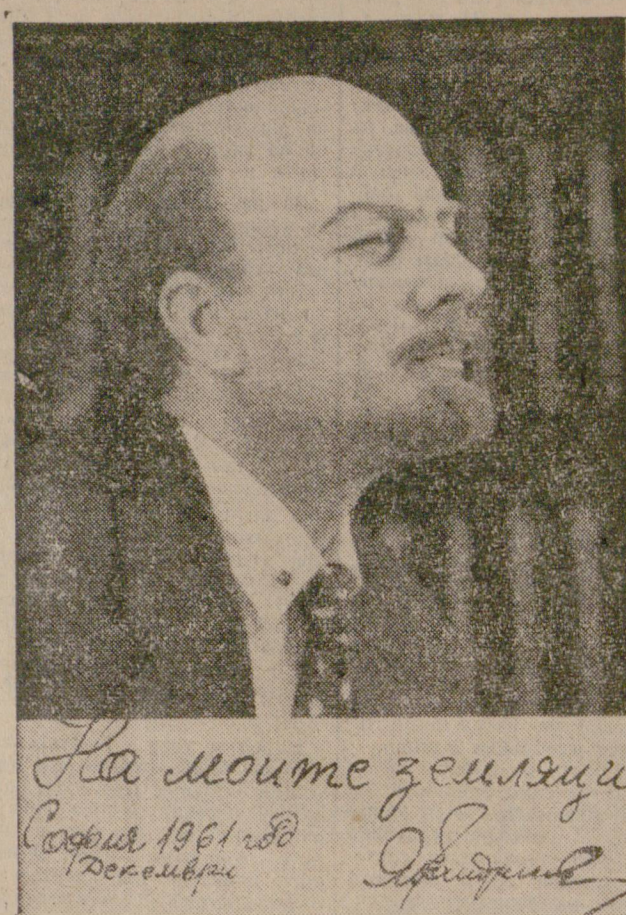
Но над София започват бомбардировките и Народният театър, заедно с театралната школа към него, е евакуиран в Пирдоп. Ябанджиев завървял учениците по финансии и заедно с Андрей Чапразов, Тая Масалитинова, Милка Апостолова, Васил В. Киров и други заминава за Пирдоп. Там слуша последни лекции, там взема държавния си изпит, там получава званието „актьор“. Този випуск, влязъл по-късно почти изцяло в състава на Народния театър, и досега е познат под името „Пирдопската академия“.

Лятото 1944 година! Младият актьор тръгва с колеги от школата под ръководството на Филип Филипов на обиколка из страната с естрадно-театрална трупа. Това е първата среща с публиката, с една публика, която във всеки град регистрира различно на техните спешки, монолози, рецитации и откъси.

Най-после идва истинската сцена, сцената на Варненския театър, където Ябанджиев постъпва на 1 август 1944 година. Тук играе само една роля — Бръкоч от „Хишове“ на Вазов.

На 8 септември войските на маршал Толбухин влизат в града. Актьорите се смесват с жителите на ликуващия град, посрещнал пръв съветските войски. Сега те са непрекъснато заети, гу в театъра, ту в радиото, където четат написани набързо стихове и приветствия, по естради, по фабрики.

Така минава септември в топлата приморски град, а на 1 октом-

Автограф на Рачко Ябанджиев (в ролята на В. И. Ленин) за читателите на в. „Борба“.

Не по произхода, а по таланта

Скитането по Царевец е приятелите, топлите нощи и серенадите под прозорците на момичетата, литературния кръжок, съвместните драматически представления с девическата гимназия. После... после дългият живописен път до Стражица, по който вървеш в нелюбимите дини пещи, вършачите в къщи, въпросите на загрижената майка за училището, за бележките, за нейното родно Търново.

Но ето, отзвъняла е училищната камбана в последния учебен ден, минала е матурата, взети са изпитите.

Сега какъде? По кой път? Любопитно минава, а родителите още не могат да решат. Те се затварят сами и дълго шушукат, спорят понякога повишават тон.

А той, единственият син, не смее да заяви с висок глас пред баща си, че нищо друго освен театъра, не го интересува, че на съни дори вижда сцената.

Товава какво? Може ли архитектура? Над учителската стая в Търновската гимназия е окачено табло по дескриптивна геометрия, талантливо изработено с туш от ученика Рачко Ябанджиев. Но в 1939 година синът на един селски учител трудно може да се добере до такава специалност. Какво от това, че дадо му по майка е опълченец Типографов, известен в цяло Търново, печатал заедно със Славейков Хатихумаюма в Цариград? Турското робство отдавна е станало история, а в 1939 година е важно не революционното минало, а парите.

И той записва филологията просто така, да не губи годината. Вещното... не е ли все едно какво ще бъде? На другата година на филологията се заменя с финансии. А още след една година към Народния театър се открива вечерна театрална школа. Младият финансист е един от първите записали се в нея.

Започва времето на двойно съществуване. Денем Рачко ходи редовно на лекции — всяка сесия взема изпитите си. А вечер! Вечер е в школата, превръщат целия в слух и зрение.

Но над София започват бомбардировките и Народният театър, заедно с театралната школа към него, е евакуиран в Пирдоп. Ябанджиев завървял учениците по финансии и заедно с Андрей Чапразов, Тая Масалитинова, Милка Апостолова, Васил В. Киров и други заминава за Пирдоп. Там слуша последни лекции, там взема държавния си изпит, там получава званието „актьор“. Този випуск, влязъл по-късно почти изцяло в състава на Народния театър, и досега е познат под името „Пирдопската академия“.

Лятото 1944 година! Младият актьор тръгва с колеги от школата под ръководството на Филип Филипов на обиколка из страната с естрадно-театрална трупа. Това е първата среща с публиката, с една публика, която във всеки град регистрира различно на техните спешки, монолози, рецитации и откъси.

Най-после идва истинската сцена, сцената на Варненския театър, където Ябанджиев постъпва на 1 август 1944 година. Тук играе само една роля — Бръкоч от „Хишове“ на Вазов.

На 8 септември войските на маршал Толбухин влизат в града. Актьорите се смесват с жителите на ликуващия град, посрещнал пръв съветските войски. Сега те са непрекъснато заети, гу в театъра, ту в радиото, където четат написани набързо стихове и приветствия, по естради, по фабрики.

Така минава септември в топлата приморски град, а на 1 октом-

„Фронтонка“. Той поставя „Вълчи и овце“ от Островски. Тук артистът играе ролята на Клавдий Горещки. И отново отзиви в печата. „Клавдий Горещки на Рачко Ябанджиев е направен грижливо, вярно и младият артист е съсем сполучлив партньор на големите си колеги. (К. Кисимов, Ружа Делчева)“.

В „Бронираният влак“ от Всеволод Иванов артистът отново работи под режисурата на Боян Дановски. В тази пиеса, която възкресява героичната романтика на дните през Октомврийската революция, той изпълнява ролята на партизанина Окорок. Появяват се рецензии, които и утвърждават, и изискват. Веселин Ханчев пише така: „Младият артист Рачко Ябанджиев е много жив, ярко разнообразен, с богата нюансираност и свежест в образа на Окорок. Но чуждият образ би спечелил още повече, ако на някои места се по-мекки възникна му ефектност, която внася елемент на гротескност, на пресиленост.“ В този дух се появяват още няколко рецензии. Всички те сочат успеха, но говорят недвусмислено и за недостигнатото. И заедно с радостта идват и горчивите мисли, безсънните нощи, вглеждане в себе си, в изминатия път, в постигнатото досега.

В драматизацията на „В навечерието“ артистът играе художникът Шубин. Едната страна на образа в изпълнението на Р. Ябанджиев е постигната, — пише Стефан Каракозов. — Пред нас възкръсва отвореният от парижкото възпитание на майка си младеж, разглезеното дете, капризничен човек, живял в света на „Френски романи“ и „женски парцали“, художникът, който не вижда красота на родината си, който е готов да тича след всяка „Анжука“, а робска България намира за скучна. Р. Я. изразява тази линия на Шубин и оставя незагадани впечатления от образа на художник, който пилее таланта си...“

След Шубин идва Геннадий Дубравин от „Огненият мост“ на Ромашов. Отново пиеса за революцията и годините непосредствено след нея, отново режисурата на Филипов, големи масови сцени, епични картини на смъртоносното съблъскване на два свята. И драмата на семейство Дубравини — дъщерята застава на страната на революцията, а синът Геннадий става нейн заклет враг. С поразяваща сила артистът разкрива психологията на врага, истеричната му болезненост, обреченост и мещирливост на съвестта срещу новото, което иде и което нияния омазва не е в състояние да задържи.

Така минават годините. Роля след роля, различни по жанр, по изпълнение, по режисьорска трактовка. Това е и трудно, и хубаво. Трудно е, след като си бил светлият и въздържан младеж Кошевой да се превърнеш в разглезения Шубин, в озлобения Дубравин. Хубаво е, защото дава възможност непрекъснато да се превъплъщаваш, да развиваш всички страни на дароването си.

Минава време и по екраните на цялата страна се проектира българският филм „Хитър Петър“. Много отзиви се печатат по аестични и списания за успеха на Рачко Ябанджиев, но артистът грижливо е запазил една малка дописка от Д. Жулев, озаглавена „Хитър Петър при своите“. „Младото село се събра да гледа проекцията на българския филм „Хитър Петър“. Кооператорите с радостни възгласи посрещнаха селския син Р. Ябанджиев, изпълнител на главната роля във филма... Възбуждащите изказвания на зрителите още веднаж показваха, че хората от Стражица мислят за изкуството...“

Когато играе седемдесетгодишния Черничкин, Ябанджиев е на 25 години. По-късно режисьорът Боян Дановски поставя в Народния театър „Млада гвардия“. На Рачко Ябанджиев е поверена ролята на Олег Кошевой. Олег Кошевой! С какъв страх, с какъв дълбок вътрешен трепет пристъпва актьорът към тази роля! Вещността истинска работа на сцената той започнал едва сега, а светският комсомолец е бил герой, бил безстрашен и смел, обичал страстно родината си и мразел с всички жар на своите седемнайсет години немските завоеватели. Това е юноша-герой, това е историческа личност! И започва упорита и неспокойна работа над текста на ролята, проучване на условията, в които е живял и се формирал Кошевой. В пресата Ябанджиев пише: „Светът с усилден темп върви към социализъм и помисля всичко старо, гнило и отживяло. Народите, уморени от току-що завършващата война, напрегат сили, за да изграбят едно по-светло и социално справедливо бъдеще. Ние, младите артисти, не можем да останем чужди на събитията. Нашият народ ни дава много — ние трябва да му дадем още повече. Нека направим сцената най-прекия път, по който великите и новите идеи достигат до умовете и душите на хората“.

Така пише актьорът в дните, когато работи над ролята на Кошевой, такива мисли го възбуждат, когато излизана сцената, за да я направи „най-прекия път“ към зажданелите за истинна и правда души на хората, на оная нова, шумна и неспокойна публика, навлязла масово в театралните салони след свършването на войната.

Идва и първата постановка на режисьора Филип Филипов, другаря от школата, от естрадната трупа, ръководителя на „Студио

Сия ФИЛОВА

НЕОБИЧАЙНА КОЛЕКЦИЯ

От зеленото поле на летището „Шереметево“ излизат в небето сребристи лайнери. Към всички краища на света водят техните пътища. Един от тези самолети неотдавна отнесе на далечен остров шателно опакован портрет на Освалдо Дортикос Торато — подарък от Московския художник на Президента на република Куба.

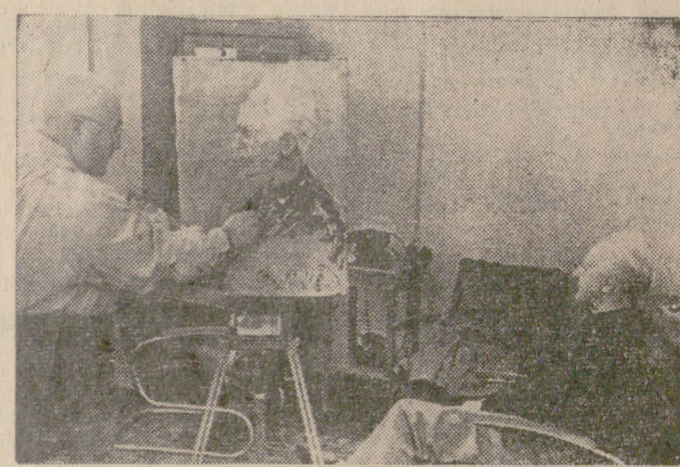
Разбира се, у Президента нямаше време за позиране по време на неговия кратък престой в Съветския съюз. Но все пак портретът е направен от натура. Художникът Вениамин Мошкович е нарисувал портрета през време на срещата на Освалдо Дортикос с обществеността на Москва в Кремъл. Портретът е твърде сполучлив — така твърдят и самите кубинци.

...Невисок, немлад вече, набит човек, с остър наблюдателен поглед и силно развито чувство за хумор разказва за своята работа, за това, как като проживял твърде продължителен живот, той изведнъж намерил себе си, своето истинско призвание. Това се случило преди четири години в дните на Московския световен фестивал на младежите и студентите.

Фестивалът като магнит привлича и съблизява. Никой не можеше да се застон в къщи. И художникът Вениамин Мошкович, занимавал се 35 години с приложно изкуство, като излезе на улицата, не можеше да не вземе със себе си малък съвсем статив. Около хотел „Златен клас“ той видя, как тълпа младежи бе обкръжила висока атлет в тъмна очила. Юношката уверено отговаряше на всички въпроси, еднакво добре обясняваше на няколко езика.

— Сърцето ми започна да бие силно, — смее се художникът. — Оказа се, че африканецът разполага със свободно време не повече от половин час. Заедно с него към скамейката в парка минаха всички останали.

Мошкович работеше с напре-

Известният американски диригент Леополд Стоковски позира на художника В. Мошкович

Агенция „Новости“

жение. Той даже не забелязва, как иззад покрива на съседния дом предателски изплува облак и по листата на дърветата заситни дъжд. Той се опомни едва тогава, когато малки капчици паднаха върху палитрата. Няма ли да може да завърши? Но... в тълпата от зрителите се намериха две добри възбуждания. Те разкриха своите големи дръждобранци... и портретът беше завършен.

Художникът успя през тези тридесет минути. Опитът излезе сполучлив. Бойното кръщение мина. Оттогава Мошкович не се разделя със статива. За две седмици, по време на фестивал, художникът нарисувал около двадесет портрета с маслени бои. Измекду тях е и портретът на италианския певец със световна слава Тито Скинпа. За когото не може да не кажем няколко думи. Трябва да се признае, че в първите минути при срещата с италианеца Вениамин Мошкович се смутитой видя твърде възрастен, уморен човек с тежко отпуснати клепки. Нима такъв си е представял той знаменитият маестро? И изведнъж един от журналистите помоли певеца да разкаже за запознанството си с Шалаяпин.

— Шалаяпин ли? — прекъсна Тито Скинпа, като погледна очите и заговори горещо.

развълчувано, страстно.

Това вътрешно възбуждане предаваше художникът в своя портрет. Беседата с журналистите завърши. И пред художника отново седеше същият този възрастен, уморен човек, който в първите минути на срещата дълбоко скри от младите своите чувства, своето „аз“. Портретът хареса на Тито Скинпа и като помоли за четката, той се разписа в гърба на платното. Срещата с певеца наведе Вениамин Мошкович към мисълта за създаване на галерия от портрети на известни дейци на изкуството и културата, обществени дейци, пристигащи в Съветската страна.

След това Мошкович нарисувал талантливия пианист и такъв обаятелен в живота юноша — Ван Клибери, покорил московските слушатели. „Кирисово“, — казал Ван, смеейки чуждия руската дума („Красиво“) и помолил обезданено да му изпратят фотокопия.

Интересни са портретите на Има Сумак, Пол Робсън... Портретът на Пол Робсън беше замислен към шестдесетгодишната на певеца. Художникът се свързва по телефона с квартирата на Робсонов в Ню-Йорк и помоли Есланда (Пол не беше в къщи) да му изпрати фотография на Робсън за предварителна работа. Но фотографията малко му помо-

на. На снимката — смеещи се очите и ослепително безоблачно усмивка. А както по-късно художникът се уреди от личните си срещи с певеца, Пол Робсън се усмихваше съвсем не така често. Мошкович видя у Робсън сдържан, съсредоточен човек с огромна вътрешна сила, преди всичко мислител. Именно такъв го изобрази той на платното.

Вениамин Мошкович бързо попълваше своята колекция. Чехословацките пътешественици Ганзелка и Зигмунд, най-добрия в света „Хозе“ Марио дел Монако, дейци на киното Жорж Садул, Джузепе де Сантис, Джина Лолориджиди, участници във форума на младежта, — трудно е да се изброят всички, чийто портрети създаде художникът.

Едно от най-любимите му платна е портретът на Леополд Стоковски. Административната на консерваторията зорко пазеше великия американски диригент по време на концертите от успелите да му омървят журналисти. На Вениамин Мошкович се наложи, за да се срещне със Стоковски, да заеме у един познат музикант контрабас. Широкият гръб на контрабаса скри художника от зорките очи на администратора и срещата се състоя: Стоковски (за удивление на всички, които знаеха неговия характер) даде съгласие да позира.

В последно време В. Мошкович работи над серия портрети на държавни дейци, посетили Съветския съюз — Президента на република Индонезия Сукарно, Председателя на министърския кабинет на Йорейската народнодемократична република Ким Ир Сен.

— Аз имам портрет на Рачко Ябанджиев. — Надавам се, че в близко бъдеще ще ми се уреди да нарисувам портрет на неговия славен брат — Филип.

Художникът готви изложба на своите работи, всяка от които има своя любопитна история.

София СТАРЦЕВА